

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 29.12.2006r.

RKT-411-18/06/AW

DECYZJA Nr RKT-95/2006

I. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm. Dz.U. z 2006r. Nr 157, poz. 1119; Nr 170, poz. 1217) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 i z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” w Bielsku-Białej, ul. Osuchowskiego 4 przeciwko „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej, ul. 1 Maja 23,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za ograniczającą konkurencję** i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 1 w/w ustawy, praktykę „AQUA” S.A. polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym teren miasta Bielsko-Biała poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych w okresie od dnia 01.04.2001r. i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania** z dniem 01.01.2002r.,
2. na podstawie art. 11 ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy **nie stwierdza się stosowania** przez „AQUA” S.A. **praktyki ograniczającej konkurencję**, o której mowa w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 1 w/w ustawy, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym teren miasta Bielsko-Biała poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych w 2001r.

II. Na podstawie art. 70 ust. 1 i art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm. Dz.U. z 2006r. Nr 157, poz. 1119; Nr 170, poz. 1217) uwzględniając wynik postępowania antymonopolowego prowadzonego na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” w Bielsku-Białej, ul. Osuchowskiego 4 w sprawie przeciwko „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej, ul. 1 Maja 23, - w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

koszty postępowania antymonopolowego znosi się wzajemnie.

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) w dniu 23.01.2001r. wpłynął wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” (zwanej dalej Spółdzielnią lub Wnioskodawcą; karta nr 90-92) o wszczęcie postępowania przeciwko „AQUA” S.A. (zwanej dalej Spółką) pod zarzutem pobierania przez nią nadmiernie wygórowanych opłat za odprowadzanie ścieków i za wodę. Spółdzielnia podniosła, iż oddanie do użytku nowej oczyszczalni ścieków w Komorowicach nie uzasadnia tak znacznej podwyżki opłat za ścieki i wodę, biorąc pod uwagę, że inflacja w 2001r. nie przekroczy 10%. Podwyżka opłat realizowana w 2001r. w ocenie Wnioskodawcy nie powinna przekroczyć 18%. Spółdzielnia podniosła również, że próby podjęcia rokowań za Spółką zakończyły się niepowodzeniem i mimo, iż zwracała się do niej o przedstawienie kalkulacji opłat za wodę i ścieki, nie otrzymała ich.

Organ Antymonopolowy wszczął postępowanie antymonopolowe zgodnie z żądaniem Wnioskodawcy w sprawie nakazania zaniechania przez Spółkę, praktyk monopolistycznych polegających na:

- pobieraniu nadmiernie wygórowanych opłat za odprowadzanie ścieków oraz
 - pobieraniu nadmiernie wygórowanych opłat za dostawę wody,
- co mogło stanowić naruszenie art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52, poz. 547 z późn. zm.) (karta nr 149).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Spółka stwierdziła, że opłaty pobierane za dostarczaną wodę i odprowadzane ścieki na terenie miasta Bielsko-Biała nie są nadmiernie wygórowane, a ich wzrost jest uzasadniony (karta nr 165). Spółka wskazała, że dąży do stopniowego zmniejszania różnic między stawkami dla gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców. W tym celu stosowane są odpowiednie współczynniki korygujące w poszczególnych latach, co musi się wiązać z wyższymi wzrostami cen dla gospodarstw domowych niż dla innych kategorii odbiorców. Spółka podała, iż od kilku lat prowadzi aktywną politykę inwestycyjną nakierowaną na poprawę infrastruktury w obrębie działalności firmy. Zaznaczyła, że w ostatnich latach następuje corocznie spadek sprzedaży wody i ilości odbieranych ścieków. Te niekorzystne zjawiska przy konieczności utrzymywania w gotowości eksploatacyjnej ogromnego majątku produkcyjnego, unowocześniania i rozwijania go, tak by sprostać rosnącym wymaganiom w zakresie jakości wody, ochrony środowiska i jakości usług, nie jest łatwo zrównoważyć. Pomimo to Spółka nie sięga jedynie po mechanizm podnoszenia cen, podnosi stale swoją efektywność, usprawnia działalność i strukturę organizacyjną oraz stara się w możliwie maksymalnym zakresie ograniczać zbędne koszty.

Od dnia 01.04.2001r. obowiązuje ustawa z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 113 tej ustawy postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52, poz. 547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31, poz. 381; Dz.U. z 2000r. Nr 60, poz. 704), prowadzi się na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy. Dlatego też w postanowieniu w dnia 05.04.2001r. (karta nr 260) poinformowano strony, że postępowanie antymonopolowe będzie prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zapisy art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów określają, jakie zachowania przedsiębiorców dotyczą zakazu nadużywania pozycji dominującej. W świetle przepisów tej ustawy, praktyki ograniczające konkurencję, których stosowanie przez Spółkę, zarzuciła we wniosku Spółdzielnia, uzyskały kwalifikację prawną z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, definiującego praktykę ograniczającą konkurencję polegającą na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie

wygórowanych. Postępowanie było zatem kontynuowane pod zarzutami opartymi na art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie narzucania cen nieuczciwych oraz cen nadmiernie wygórowanych za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych.

Prowadzone przeciwko Spółce postępowanie antymonopolowe zakończone zostało wydaniem w dniu 22.03.2002r. decyzji nr RKT-06/2002, w której:

- w punkcie I uznano, że działania Spółki stanowią praktykę ograniczającą konkurencję i nakazano zaniechanie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych,
- w punkcie II uznano, że działania Spółki stanowią praktykę ograniczającą konkurencję i nakazano zaniechanie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody do gospodarstw domowych,
- w punkcie III nałożono na Spółkę karę pieniężną płatną do Budżetu Państwa w wysokości 105.657 PLN (słownie złotych: sto pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt siedem) co odpowiada równowartości 30.000 euro,
- w punkcie IV postanowieniem rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

Od decyzji nr RKT-06/2002 z dnia 22.03.2002r. odwołanie wniosła Spółka zaskarżając ją w całości. W odwołaniu Spółka zarzuciła zaskarżonej decyzji m.in. w punkcie 11 odwołania nieuwzględnienie przy jej wydawaniu przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747), która weszła w życie w dniu 14.01.2002r., i wynikających z niej dla Spółki obowiązków.

Po ponownym przeanalizowaniu materiału zgromadzonego w sprawie i zarzutu postawionego przez Spółkę w odwołaniu w świetle przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, w punkcie I decyzji nr RKT-13/2002 z dnia 28.05.2002r. uchylono w całości zaskarżoną decyzję nr RKT-06/2002. W punkcie II w/w decyzji nr RKT-13/2002 umorzono w całości przedmiotowe postępowanie antymonopolowe prowadzone przeciwko Spółce w sprawie naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy poprzez bezpośrednie narzucanie przez Spółkę nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych, ze względu na utratę właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do orzekania w sprawach cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Od decyzji nr RKT-13/2002 odwołała się Spółdzielnia. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 18.12.2002r. sygn. akt XVII Ama 69/02 w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję w całości w ten sposób, że nie stwierdził stosowania przez Spółkę praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych i za dostawę wody do gospodarstw domowych w okresie do 14 stycznia 2002r., a w punkcie II umorzył postępowanie co do w/w praktyk za okres po 14 stycznia 2002r.

Od w/w wyroku Organ Antymonopolowy wniosł kasację. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 27.08.2003r. sygn. akt I CK 184/03 uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, który wyrokiem z dnia 25.08.2004r. sygn. akt XVII Ama 91/03 uchylił decyzję nr RKT-13/2002 w części umarzającej postępowanie antymonopolowe co do praktyki polegającej na nadużywaniu przez Spółkę pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie

wygórowanych cen za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych i za dostawę wody w okresie do dnia 14.01.2002r.

Biorąc pod uwagę czas, jaki upłynął od złożenia przez Spółdzielnię wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Spółce, Organ Antymonopolowy pismem z dnia 17.11.2004r. zwrócił się do niej z pytaniem, czy podtrzymuje zarzuty, pod którymi było dotychczas prowadzone postępowanie antymonopolowe (karta nr 836). W pismach z dnia 21.12.2004r. oraz 28.01.2005r. Spółdzielnia podtrzymała zarzuty stosowania przez Spółkę praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych oraz nadmiernie wygórowanych cen za odprowadzanie ścieków i za dostawę wody do gospodarstw domowych w poszczególnych okresach za 2001r. (karty nr 848, 891).

Mając na uwadze zarzuty postawione przez Spółdzielnię Organ Antymonopolowy pod sygn. akt RKT-401-07/06/AW wszczął w dniu 25.04.2006r. postępowanie wyjaśniające mające na celu badanie lokalnych rynków dostawy wody i odprowadzania ścieków, obejmujących teren gmin o liczbie mieszkańców od 100 do 255 tys., odnośnie obowiązujących taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. W ramach w/w postępowania zebrano m.in. dane o wysokości cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków stosowanych w 2001r. Informacje uzyskane w toku tego postępowania postanowieniem z dnia 06.07.2006r. zostały zaliczone w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu antymonopolowym (karty nr 1443-1447).

W wyniku przeprowadzonego postępowania antymonopolowego Organ Antymonopolowy ustalił następujący stan faktyczny.

Spółdzielnia w dniu 08.04.1998r. zawarła ze Spółką Umowę Nr 2/98 o dostawę wody (karty nr 94-95), a w dniu 25.11.1998r. Umowę Nr „S” 2/98 na wprowadzanie ścieków do urządzeń kanalizacji sanitarnej (karta nr 96). Zgodnie z §10 ust. 2 Umowy Nr 2/98 za dostarczoną wodę i dzierżawę wodomierzy Spółka miała prawo pobierać opłaty według cen ustalonych przez właściciela urządzeń wodociągowych lub zarządcę z upoważnienia właściciela, a ceny te nie były cenami urzędowymi ani regulowanymi i miały charakter cen umownych. Podobny zapis odnośnie cen za przyjmowanie ścieków w §7 ust. 1 zawierała umowa nr „S” 2/98.

Spółka w 2001r. dzieliła dostawców ścieków na trzy kategorie:

- gospodarstwa domowe – dostawcy ścieków z gospodarstw domowych,
- działalność gospodarcza – dostawcy ścieków powstających w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- pozostali odbiorcy - dostawcy ścieków z obiektów użyteczności publicznej, tj szpitali, szkół, urzędów itp.

W ramach kategorii Spółka wyróżniała grupy:

- Grupa I – dotyczy dostawców ścieków, którzy odprowadzają do kanalizacji sanitarnej Spółki zarówno ścieki sanitarne, jak i opadowe, i którzy zdecydowali się wnosić opłaty za wprowadzanie ścieków i wód opadowych na podstawie wskazań wodomierzy po cenie wyższej, uwzględniającej koszty przyjmowania ścieków sanitarnych i wód opadowych,
- Grupa II – dotyczy dostawców ścieków, którzy zdecydowali się wnosić odrębne opłaty za wprowadzanie ścieków sanitarnych i odrębne za wprowadzanie ścieków opadowych po cenie niższej, nie uwzględniającej kosztów przyjmowania ścieków opadowych.

W przypadku grupy II ilość ścieków dostarczanych przez dostawców rozliczana była w następujący sposób:

- a) według wskazań przepływomierzy ścieków, które mierzyły zarówno ilość ścieków sanitarnych, jak i wód opadowych lub
- b) ścieki sanitarne według wskazań wodomierzy (mierzących ilość pobranej wody), a wody

opadowe według ilości wyliczonej jako iloczyn powierzchni utwardzonej, z której ścieki opadowe odprowadzane były do kanalizacji sanitarnej Spółki i sumy wysokości opadów w Bielsku-Białej w danym okresie rozliczeniowym według Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Katowicach (karta nr 104).

Ceny netto za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków dla gospodarstw domowych na terenie miasta Bielsko-Biała w latach 2000-2001 (karty nr 183-186, 253, 255) kształtowały się następująco:

	2000	2001			
		01.01-31.03	01.04-30.06	01.07-31.09	01.10-31.12
woda	1,22 zł/m ³	1,51 zł/m ³	1,68 zł/m ³		
grupa I ścieki (bez oddzielnych opłat za odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji ogólnospławnej)	1,09 zł/m ³	1,77 zł/m ³	1,98 zł/m ³	2,11 zł/m ³	2,27 zł/m ³
grupa II ścieki i wody opadowe oddzielnie	0,87 zł/m ³	1,50 zł/m ³	1,71 zł/m ³	1,84 zł/m ³	2,00 zł/m ³
grupa II kanalizacja deszczowa	0,71 zł/m ³	0,88 zł/m ³	1,76 zł/m ³		

O zmianie wysokości opłat Spółdzielnia była informowana korespondencyjnie, Spółka przesyłała jej decyzje Zarządu w sprawie opłat za wodę i odprowadzanie ścieków (karty nr 12-14, 158-162). Na 2001r. Spółka zaproponowała stopniowe wprowadzanie korekty tariff za odprowadzanie ścieków od 1 stycznia według przedstawionego Zarządowi Miasta harmonogramu (karty nr 73, 109). Rada Miejska Uchwałą Nr XXXV/435/2000 z dnia 28.11.2000r. (karta nr 74-75) pozytywnie zaopiniowała ustalenia Spółki w zakresie kwartalnego wprowadzania korekty tariff. W tych okolicznościach Zarząd Spółki podjął uchwałę nr 102/2000 z dnia 29.11.2000r. o wprowadzeniu z dniem 01.01.2001r. nowych tariff za wodę i ścieki (karta nr 252).

W lutym 2001r. Spółka poinformowała swoich klientów o obowiązującej od 1 stycznia zmianie zasad naliczania podatku od nieruchomości w zakresie budynków i budowli wodociągowych i kanalizacyjnych oraz zniesieniu dotychczasowej ulgi podatkowej w tym zakresie (karta nr 158). Spółka podała, iż w cenach za dostawę wody i odprowadzanie ścieków na 2001r. nie uwzględniła efektu finansowego zmiany przepisów podatkowych - kilkukrotnego wzrostu kosztów z tytułu podatku od nieruchomości, licząc, iż gminy pobierające ten podatek przyjmą na 2001r. stawkę zerową. Ponieważ gminy nie wyraziły zgody na zastosowanie zwolnień Spółka wprowadziła podatek od nieruchomości do stawek tariffowych za dostawę wody i odprowadzanie ścieków od 01.04.2001r. Zarząd Spółki w dniu 21.02.2001r. podjął w tym zakresie Uchwałę nr 33/2001 (karta nr 254).

Ustalanie stawek za wodę i ścieki na terenie miasta Bielska-Białej w latach 1996-2000, tj. w okresie realizacji projektu inwestycyjnego, wspieranego przez Bank Światowy odbywało się zgodnie z określonym wzorem indeksacyjnym¹ - (...)

– na podstawie §13 *Umowy o świadczeniach* z dnia 29.12.1995r. zawartej pomiędzy Gminą Bielsko-Biała a Spółką (karta nr 40, 224). *Umowa* ta stanowiła komplementarną część umowy pożyczkowej z Bankiem Światowym na realizację „Programu poprawy gospodarki wodnościekowej”. Współczynniki „k” oraz prognozy finansowe dla Spółki wyliczone zostały przez specjalistów z Banku Światowego. *Umowa o świadczeniach* stanowiła również Aneks do *Porozumienia* (karty nr 238-239) zawartego pomiędzy Spółką a Gminą z dnia 30.01.1995r.

¹ (...).

ustanawiającego ogólne warunki dotyczące wspólnych zobowiązań stron w odniesieniu do wdrożenia projektu wspieranego przez Bank Światowy.

We wzorze indeksacyjnym bazę stanowiły stawki taryfowe za wodę i ścieki obowiązujące od 01.02.1995r., które były powiększane corocznie o wskaźnik inflacji zdefiniowany we wzorze oraz korygowany odpowiednimi współczynnikami w celu niwelowania różnic między stawkami dla poszczególnych grup odbiorców. *Umowa o świadczeniach* zawarta pomiędzy Spółką a Gminą została zaakceptowana przez Radę Miejską Uchwałą Nr XXIII/330/95 z dnia 28 grudnia 1995r. Zgodnie z § 14 w/w umowy Zarząd Spółki był uprawniony do podejmowania decyzji o wysokości taryf, o ile stawki taryfowe były wyliczone zgodnie z ustalonym w umowie wzorem.

Wysokość opłat za wodę i ścieki na 2001r. ustalono w oparciu o wzór, podobny do stosowanego w latach 1996-2000, wynikający z *Umowy o współpracy* (karta nr 284-347) zawartej w listopadzie 1999r. pomiędzy głównymi akcjonariuszami Spółki, tj. Gminą Bielsko-Biała i International Water UU Holdings B.V., z tym, że wzrost opłat za wodę i ścieki wylicza się w stosunku do roku poprzedniego, a nie do roku 1995. Przedmiotowy wzór przedstawia się następująco: (...) (karta nr 340)². Zarówno *Porozumienie* z dnia 30.01.1995r., jak i *Umowa o współpracy* zawarte zostały z pominięciem niektórych akcjonariuszy Spółki. Zasady ustalania opłat w oparciu o wzór indeksacyjny nie były przedmiotem uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy. Niemniej Zarząd Spółki przyjął i wdrożył do stosowania zasady wynikające z *Umowy o współpracy*, co miało odzwierciedlenie w jego uchwałach (karty nr 392, 252, 254).

W kwartałach II, III i IV 2001r. wzrost opłat za ścieki został wyliczony w stosunku do opłat obowiązujących w okresie poprzednim (II kw. do I kw., III kw. do II kw. itd.). Jak podała Spółka (karta nr 214) ceny za 1m³ ścieków obliczone według wzoru indeksacyjnego w roku bazowym 2000, tj. 1,35 zł dla gospodarstw domowych I i 1,08 zł dla gospodarstw domowych II (karta nr 109) nigdy nie były pobierane od klientów. Zostały one skorygowane o koszt dodatkowy wynoszący średnio 0,60 zł/m³, związany z uruchomieniem rozbudowanej i zmodernizowanej oczyszczalni ścieków. Dodanie kosztu dodatkowego było w ocenie Spółki konieczne, gdyż cena z 2000r. nie zawierała tych kosztów i wyliczona na jej bazie cena na 2001r. byłaby nierentowna.

Na podwyższenie wysokości opłaty miała również wpływ zmiana zasady naliczania podatku od nieruchomości między innymi w zakresie budynków i budowli wodociągowych i kanalizacyjnych. Zniesione zostały dotychczasowe ulgi podatkowe w zakresie podatku od nieruchomości związanego z rurociągami i przewodami sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowlami służącymi do odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz budynkami bezpośrednio związanymi z procesem poboru i uzdatniania wody. Z uwagi na późne ukazanie się zmiany do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z dnia 09.11.2000r. Nr 95, poz. 1041, art. 4) Spółka nie uwzględniła efektu finansowego dodanego do ustawy art. 7a w cenach za dostawę wody i odprowadzanie ścieków na 2001r. Pod koniec 2000r. Spółka zwróciła się do wszystkich Gmin, do których w całości odprowadzany jest podatek od nieruchomości o przyjęcie na 2001r. stawki zerowej. Gminy odmówiły zastosowania zwolnień (karty nr 381-387). W związku z tym Spółka wprowadziła w/w podatek do stawek taryfowych za wodę i ścieki od dnia 01.04.2001r. (karta nr 265).

Spółka wskazała, że wprowadzenie podwyżek cen ścieków na 2001r. wiąże się z uruchomieniem na terenie miasta Bielska-Białej dwóch oczyszczalni ścieków. W 1999r. oddano do użytku oczyszczalnię ścieków w Wapienicy o wartości (...) tys. zł, a w 2000r. oczyszczalnię Komorowice o wartości (...) tys. zł (karta nr 168). Wprowadzenie do eksploatacji nowych obiektów spowodowało powstanie dodatkowych kosztów eksploatacyjnych. W planie kosztów działalności kanalizacyjnej na terenie Bielska-Białej na

² (...).

2001r. ujęte są koszty dwóch wydziałów obsługujących urządzenia kanalizacyjne na terenie miasta oraz Gmin Jaworze i Wilkowice. Dział oczyszczalni Komorowice (OK) obsługuje teren Bielska-Białej i Gminy Wilkowice, a dział oczyszczalni ścieków Wapienica (OW) prowadzi obsługę terenu Bielska-Białej i Jaworza (karta nr 92). Dział OW został utworzony w 1999r. po wybudowaniu oczyszczalni Wapienica i zajmuje się obsługą oczyszczalni Wapienica i kanalizacją rejonu Wapienica. Dział OK zajmuje się eksploatacją oczyszczalni Komorowice i kanalizacji tejże zlewni. Oczyszczalnia Komorowice została wybudowana w 1974r. lecz była niewystarczająca dla wymaganych potrzeb ochrony czystości wód rzeki Białej. W związku z tym od 1998r. do 2000r. została przeprowadzona jej rozbudowa i modernizacja starej części. Nowo wybudowana część oczyszczalni stanowi integralną część oczyszczalni już istniejącej.

Sprzedaż wody odbiorcom z kategorii gospodarstwa domowe na terenie Bielska-Białej w latach 1999-2001 przedstawia poniższa tabela (karty nr 217, 941).

1999	2000	2001
(...) m ³	(...) m ³	(...) m ³

Ilość odprowadzonych przez Spółkę ścieków z gospodarstw domowych z terenu Bielska-Białej w latach 1999-2001 przedstawia poniższa tabela (karty nr 217, 934).

	1999	2000	2001
Grupa I	(...) m ³	(...) m ³	(...) m ³
Grupa II	(...) m ³	(...) m ³	(...) m ³
wody opadowe	(...) m ³	(...) m ³	(...) m ³

Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Dla uznania, że sprawa ma charakter antymonopolowy niezbędne jest ustalenie czy w okolicznościach sprawy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Pozwala to przyjąć, że ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Znajduje więc zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony zostaje interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego.

Pojęcie interesu publicznego nie zostało zdefiniowane w ustawie, niemniej było ono wielokrotnie przedmiotem interpretacji Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wyrażonym w wyroku z dnia 12 czerwca 2002r. (sygn. akt XVII Ama 47/2001), pojęcie interesu publicznego nie jest pojęciem o charakterze jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany, a Organ Antymonopolowy w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji winien być rzecznikiem tego interesu. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, odnoszący się do ogółu, a nie do jednostki czy też określonej grupy. Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów winno być uprzednie udowodnienie przez Organ Antymonopolowy, czy nastąpiło rzeczywiste naruszenie wskazanego przepisami ustawy interesu publicznego. W ten sam sposób Sąd wypowiedział się w wyrokach z dnia: 25.06.2001r. sygn. XVII Ama 84/00, 28.05.2001r. sygn. XVII Ama 82/00, 27.06.2001r. sygn. XVII Ama 92/00, 12.11.2001r. sygn. XVII Ama 105/00 oraz 04.07.2001r. sygn. XVII Ama 108/00.

Podobne stanowisko zajął również Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 29.05.2001r. sygn. I CKN 1217/98 stwierdził, że ustawa o ochronie konkurencji i

konsumentów ma charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego, ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji i nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych. Z kolei, w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.02.2004r. sygn. III SK 2/04 Sąd Najwyższy stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia interesu zbiorowego „jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują lub mogą wywoływać zakazane skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”.

W świetle powyższego orzecznictwa, Organ Antymonopolowy może wszcząć i prowadzić postępowanie antymonopolowe wyłącznie wówczas, gdy zachodzi podejrzenie, iż nastąpiło naruszenie interesu publicznego, a zatem, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty został szerszy krąg uczestników rynku lub też wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku.

Ustawa zatem w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym. Wymienione w art. 1 cele ustawy zostały określone jako równorzędne co sprawia, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję, naruszają interesy innych uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji i interesy konkurencyjne innych przedsiębiorców, oraz praktyki eksploatacyjne, których efektem lub celem jest naruszenie przede wszystkim innych niż konkurencyjne interesów innych uczestników rynku.

W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest wykorzystanie przez przedsiębiorców wcześniej istniejącej przewagi nad kontrahentami. Źródłem działań podejmowanych przez Spółkę będących przedmiotem zarzutów stawianych w niniejszym postępowaniu jest niewątpliwie jej siła rynkowa. Dla stwierdzenia naruszenia interesu publicznego wystarczające jest dowolne nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, bowiem już sam fakt nadużycia posiadanej pozycji dominującej na rynku narusza interes publiczny. Dla oceny kwestii naruszenia interesu publicznego istotne jest także, iż praktyki eksploatacyjne urzeczywistniają się głównie poprzez stosunki umowne, co ma miejsce w okolicznościach niniejszej sprawy. Rozważając kwestię naruszenia interesu publicznego w okolicznościach sprawy należy stwierdzić, iż w razie potwierdzenia zasadności stawianych zarzutów skutkami działań Spółki w zakresie stosowania nieuczciwych i nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków byłoby dotknięci wszyscy odbiorcy wody z terenu miasta Bielsko-Biała zaopatrywani przez Spółkę.

Tak więc, w świetle powyższych wywodów, w niniejszym postępowaniu mamy do czynienia z możliwością naruszeniem interesu publicznoprawnego przez Spółkę, co uzasadnia ocenę jej zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

I.1 W ramach postawionych zarzutów Spółdzielnia zarzuciła Spółce nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podstawowym warunkiem dla zaistnienia praktyki ograniczającej konkurencję jest, aby przedsiębiorca ją stosujący posiadał pozycję dominującą na rynku. Zgodnie z art. 4 pkt 9 przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz

konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

W pierwszej kolejności należy zatem zdefiniować rynek właściwy, którym w świetle art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Mówiąc o rynku właściwym, określa się go w ujęciu produktowym i geograficznym. Wyznaczając rynek należy dążyć do jego możliwie wąskiej segmentacji. Im węższej i bardziej szczegółowo uda się wyodrębnić rynek, tak w ujęciu produktowym, jak i w ujęciu geograficznym, tym większy w nim udział może mieć określony przedsiębiorca, co wyznacza poziom jego dominacji i zarazem wskazuje ograniczenia, jakie stwarza mu ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. W przeciwnym przypadku trudno byłoby znaleźć podmiot o pozycji dominującej co powodowałoby, iż ograniczenia wynikające z w/w ustawy straciłyby sens (zob. wyrok Sądu Antymonopolowego, obecnie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 04.10.1993r. sygn. akt XVII Amr 29/93).

Rynek w ujęciu produktowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (m.in. rzeczy, usługi). Spółka świadczy usługi w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. W przedmiotowej sprawie towarem oferowanym nabywcom przez Spółkę są właśnie te usługi i to z ceną za te usługi wiążą się zarzuty postawione przez Spółdzielnię. Tak więc w aspekcie produktowym Spółka prowadzi działalność na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków rynek w aspekcie geograficznym wyznaczany jest przez zasięg sieci wodociągowo-kanalizacyjnej należącej do Spółki i obejmuje obszar miasta Bielsko-Biała, na terenie którego w/w usługi są wykonywane.

Zatem rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest lokalny rynek zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmujący teren miasta Bielsko-Biała.

Analizując pozycję Spółki na tak oznaczonym rynku stwierdzić należy, iż jest ona wyłącznym dostawcą usług w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na obszarze miasta Bielsko-Biała. Fakt nie spotykania się przez Spółkę z żadną konkurencją na tym rynku w pełni uzasadnia stwierdzenie, iż posiada ona na nim silną pozycję dominującą. Ponadto z uwagi na sieciowy charakter urządzeń służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków Spółkę można określić jako tzw. monopolistę naturalnego.

Dodać należy, że sankcjonowaniu w trybie przewidzianym w art. 8 ustawy podlega nie samo posiadanie na rynku pozycji dominującej, ale jej nadużywanie. Nie ulega wątpliwości, że przedsiębiorca posiadający silną pozycję dominującą dysponuje siłą rynkową pozwalającą mu jednostronnie dyktować warunki umowy swym kontrahentom.

Do stwierdzenia stosowania przez Spółkę zarzucanej praktyki ograniczającej konkurencję, obok wykazania, iż posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, konieczne jest udowodnienie spełnienia przesłanek wynikających z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do których należą:

- bezpośrednie narzucanie cen oraz
- nieuczciwy charakter narzuconej ceny.

Jeżeli chodzi o narzucanie ceny działanie to cechuje się jednostronnością i przymusem towarzyszącym jego wykonywaniu. Cena narzucana jest dzięki zajmowaniu przez danego przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku i wykorzystywaniu jej w związku z posiadaną siłą rynkową. W niniejszej sprawie Spółka dysponowała potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim kontrahentom cen za świadczone usługi. Dysponowanie siłą rynkową

umożliwiająca narzucanie warunków umów nie przesądza, że z takim narzuceniem mamy do czynienia w każdym z przypadków. W niniejszej sprawie wysokość cen za wodę i odprowadzanie ścieków pobieranych przez Spółkę ustalana była w drodze uchwał jej organów. Zgodnie z umowami zawartymi przez Spółdzielnię ze Spółką zmiana wysokości opłat następowała bez wypowiedzenia warunków umowy, a o nowej wysokości opłat Spółdzielnia była informowana korespondencyjnie. Zaznaczyć należy, iż Spółdzielnia zwróciła się do Spółki o przedstawienie kalkulacji cen za wodę i odprowadzanie ścieków, jednakże nie otrzymała jej (karta nr 93). Spółdzielnia nie miała zatem możliwości zapoznania się z kalkulacją cen i dokonania oceny kosztów kształtujących wysokość cen, a w konsekwencji nie mogła zakwestionować poszczególnych pozycji kosztów w razie uznania, iż są one nieuzasadnione lub Spółka przyjęła je w nieuzasadnionej wysokości. W związku z powyższym, ceny pobierane przez Spółkę w 2001r. w żaden sposób nie były konsultowane i uzgadniane z jej kontrahentami. Odbiorcy usług w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków nie mieli żadnego wpływu na wysokość cen zawartych w taryfie. W tym stanie rzeczy w pełni uzasadnione jest stwierdzenie, iż Spółka narzuciła ceny swoim klientom z terenu miasta Bielsko-Biała.

Jeśli chodzi o drugą z w/w przesłanek, to ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie wprowadza żadnych jednoznacznych kryteriów jakościowych, pozwalających na dokonywanie oceny, czy dane warunki są uczciwe czy nieuczciwe. W odniesieniu do warunków cenowych w umowach pojęcie warunku nieuczciwego wymienionego w omawianym przepisie przybliżyć mają ceny nadmiernie wygórowane i rażąco niskie, art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mówi bowiem o narzucaniu cen nieuczciwych w tym cen nadmiernie wygórowanych lub rażąco niskich, jednakże i te określenia nie są precyzyjne. W tym stanie rzeczy ocena, czy dane warunki są nieuczciwe należy do orzecznictwa. Analizując ten przepis z całą pewnością można stwierdzić, iż pojęcie „ceny nieuczciwej” jest pojęciem szerszym i obejmuje również inne ceny, poza ceną nadmiernie wygórowaną lub rażąco niską. Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia również orzecznictwo. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004r. sygn. akt III SK 50/04 wyraził pogląd, iż „(...) wykładania art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uwzględniająca cel tej ustawy i cały kontekst normatywny tego przepisu prowadzi do wniosku, że pojęcie „nieuczciwa cena” może być odniesione także do przypadku, w którym przedsiębiorca kalkulując cenę, uwzględnia koszt, który nie został przez niego poniesiony w związku ze sprzedażą towaru lub świadczeniem usług na rzecz konkretnego kontrahenta, przy czym nie ma w tym przypadku znaczenia, czy w taki sposób skalkulowana cena jest „nadmiernie wygórowana, wystarczy że jest nieuczciwa”.

Dla rozstrzygnięcia zarzutu postawionego przez Spółdzielnię istotna jest treść porozumienia głównych akcjonariuszy Spółki zawartego w *Umowie o współpracy*. Zasady ustalania opłat wynikające z tej umowy, mimo iż zawarto ją z pominięciem niektórych akcjonariuszy, zostały bowiem przyjęte przez Zarząd Spółki, co ma odzwierciedlenie w uchwałach Zarządu. W punkcie 6 *Umowy* - Polityka zmiany taryf (karta nr 294) strony uzgodniły, że w celu zapewnienia realizacji zadań finansowych przez Spółkę niezbędne jest podniesienie taryf w wartościach realnych na obszarze działalności Spółki. Ustalono przy tym formułę, która będzie miała zastosowanie do obliczania co rok taryf dla każdej grupy odbiorców usług. Realizacja zadań finansowych przez Spółkę opiera się na zagwarantowaniu akcjonariuszom, że Spółka osiągnie rentowność pozwalającą na wypłatę dywidendy w oczekiwanej przez nich wysokości, której minimalny poziom określony został w załącznikach do umowy. Tylko przedsiębiorca o silnie dominującej pozycji na rynku może pozwolić sobie na realizację takich założeń odnośnie wysokości dywidendy.

Okoliczności sprawy wskazują, iż właśnie zobowiązania zawarte w *Umowie o współpracy* w głównej mierze kształtowały poziom zmiany taryf stosowanych przez Spółkę. Główni akcjonariusze Spółki postanowili, że w okresie od daty wejścia w życie umowy do daty

końcowej, strony wykonywać będą swe prawo głosu w Spółce oraz Gmina będzie wykonywać swe uprawnienia regulacyjne w zakresie zatwierdzania taryf, jeśli takie będą jej przysługiwały, w taki sposób, aby zapewnić realny wzrost taryf w odniesieniu do każdego okresu dwunastomiesięcznego rozpoczynającego się 1 stycznia każdego roku zgodnie z procentowym rocznym wzrostem taryf w odniesieniu do poszczególnych kategorii konsumentów określonym w Załączniku nr 4 (karta nr 340). Strony postanowiły także, że taryfy nie będą w żadnym wypadku przedmiotem jakiegokolwiek realnego wzrostu poniżej poziomów ustalonych w Załączniku nr 4 oraz nie ulegną obniżeniu. Uwagę należy zwrócić również na zapis *Umowy* mówiący o tym, że w przypadku zaistnienia czynników zewnętrznych znajdujących się poza kontrolą stron, takich jak: zmiany przepisów mających negatywny wpływ na przedsiębiorstwo, realny wzrost kosztów spłaty pożyczki zaciągniętej od Banku Światowego spowodowanego dewaluacją złotego polskiego, spadek średniego poziomu konsumpcji na konsumenta w każdym roku o więcej niż 2% w stosunku do roku kończącego się w dniu 31.12.1998r., wzrost odpowiednich stawek podatku dochodowego od osób prawnych o więcej niż 3% w odniesieniu do poszczególnych lat w stosunku do założeń przyjętych w modelu finansowym, zdarzenie siły wyższej, zmiana poziomu lub jakości usług świadczonych przez Spółkę spowodowana decyzjami administracyjnymi właściwych władz (karta nr 294), postanowiły one wykonywać przysługujące im prawa głosu w ramach wszystkich organów Spółki tak, aby zrekompensować skutki obniżenia poziomu dywidend w stosunku do z góry założonego poziomu dywidend przedstawionego w Załączniku nr 1 do *Umowy* (karta nr 306). W świetle powyższego można zauważyć, że działania konsumentów polegające na ograniczaniu zużycia wody w celu oszczędności mogą okazać się bezzasadne, gdyż w przypadku spadku średniego poziomu konsumpcji na konsumenta cena za wodę może zostać podwyższona, by zapewnić odpowiedni zysk i zrekompensować skutki obniżenia poziomu dywidend w stosunku do ich założonego poziomu.

Ponadto w rozdziale *Uzyskiwanie podstawowej stopy zwrotu inwestycji* (karta nr 295) strony *Umowy o współpracy* zobowiązały się dołożyć wszelkich starań, aby Spółka prowadziła działalność w sposób pozwalający na maksymalizację zdyskontowanej wartości dywidendy w okresie podstawowego zwrotu i w sposób zapewniający uzyskanie przez International Water UU Holdings B.V. podstawowej stopy zwrotu inwestycji z datą końcową lub za zgodą Gminy Bielsko-Biała przed datą końcową.

Na wolnym rynku każda inwestycja wiąże się z koniecznością poniesienia przez inwestora określonego ryzyka. W tej sprawie ryzyko akcjonariuszy zostało wyeliminowane, a ściślej mówiąc przerzucone w cenie za usługi świadczone przez Spółkę na odbiorców tych usług. Taka operacja była możliwa wyłącznie przy wykorzystaniu dominującej pozycji Spółki na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Bielsku-Białej.

W warunkach konkurencji przedsiębiorcy rywalizują ze sobą o to, by w drodze oferowania lepszych cen lub warunków sfinalizować transakcje z partnerami rynkowymi. Im więcej jest konkurentów na rynku, tym mniej jest możliwości, by dany przedsiębiorca jednostronnie dyktował swoje warunki niezależnie od zachowań konkurentów i kontrahentów. Mechanizmy rynkowe działają efektywniej, gdy na rynku istnieje więcej podmiotów gospodarczych. Zawsze jednak konkurencja na rynku działa w kierunku obniżenia stopy zysku. Tymczasem w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy akcjonariusze Spółki zawarli porozumienie, którego celem było zagwarantowanie Spółce niezależnie od warunków gospodarczych w jakich działa określonej stopu zysku, z możliwością przeznaczenia go na ustaloną z góry dywidendę. Spółka mając silną pozycję dominującą na rynku właściwym przyjęła zasady ustalania cen za świadczone usługi uniezależniające ją od warunków zewnętrznych i podjęła działania, by wszystkie możliwe koszty przerzucać w cenie za wodę i ścieki na usługobiorców. Na rynku konkurencyjnym każdy przedsiębiorca w razie wzrostu kosztów nie jest w stanie od razu przerzucać ich na swoich kontrahentów ponieważ musi liczyć się z ryzykiem ich utraty i przejścia do konkurenta. W takich okolicznościach stosuje inne środki pozwalające utrzymać cenę na konkurencyjnym poziomie decydując się np. na obniżanie kosztów lub przeznaczenie części zysku na pokrycie dodatkowych kosztów. Stosowane przez Spółkę zasady korekty taryf pozwalały jej w każdym przypadku powstania dodatkowych

kosztów, także kosztów będących efektem np. nietrafnych inwestycji, czy błędnej polityki Zarządu, na przerzucenie ich na kontrahentów. W takiej sytuacji nie musiała ona dążyć do ograniczania kosztów. Z powyższego wynika, że na wysokość cen za wodę i ścieki, w tym na poziom wzrostu cen w 2001r., w głównej mierze wpływała treść porozumienia zawartego pomiędzy głównymi akcjonariuszami Spółki przyjęta do realizacji przez jej Zarząd. Podstawą do ustalenia cen za wodę i ścieki nie były natomiast jasne, podlegające weryfikacji i zobiektywizowane kryteria kosztowe.

Rozpatrując zarzut postawiony Spółce należy również zwrócić uwagę na wzór indeksacyjny przyjęty przez nią do obliczania opłat za wodę i ścieki. Wzór stosowany do ustalania opłat na 2001r. wynikał z *Umowy o współpracy* zawartej pomiędzy głównymi akcjonariuszami Spółki. Jak podała Spółka zastosowane we wzorze współczynniki zostały określone przez specjalistów Banku Światowego, w toku postępowania nie przedstawiła jednak faktycznego uzasadnienia zawartych we wzorze współczynników. Spółka nie przedstawiła również wyjaśnień odnośnie powodów ustalania wysokości opłat w relacji do cen obowiązujących w 1995r. (w okresie obowiązywania *Umowy o świadczeniach* zawartej z Gminą Bielsko-Biała), a także powodów zmiany tych zasad od 2001r. poprzez przyjęcie za rok bazowy roku poprzedzającego.

Podkreślić należy, iż przedsiębiorca posiadający dominującą pozycję na rynku powinien dokonywaną przez siebie kalkulację cen opierać na obiektywnych kryteriach ekonomicznych odnoszących się do warunków, w których prowadzi działalność, z uwzględnieniem kosztów tej działalności. Innymi słowy nie może zachowywać się w dowolny sposób, a jego działania muszą mieć uzasadnienie w warunkach ekonomicznych panujących na rynku, na którym prowadzi działalność. W okolicznościach niniejszej sprawy brak było ekonomicznych wyjaśnień struktury wzoru wykazujących, że wzór ten nawiązuje do mechanizmów rynkowych. Brak również było uzasadnienia, popartego ekonomicznymi wyliczeniami, powodów dodatkowego podwyższania opłat obliczonych według wzoru w świetle kilkukrotnego podnoszenia przez Spółkę opłat podczas roku obrachunkowego, spowodowanego pojawieniem się dodatkowych kosztów. Powyższe pozwala sądzić, iż wzór indeksacyjny był sztucznym instrumentem podnoszenia opłat w celu zapewnienia Spółce rentowności na z góry założonym poziomie.

Stanowisko to znalazło poparcie w wyroku z dnia 25.08.2004r. sygn. akt XVII Ama 91/03, w którym Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wypowiedział się na temat stosowania przez Spółkę wzoru matematycznego do ustalania cen określając go jako metodę ustalania cen oderwaną od mechanizmów rynkowych. W/w Sąd stwierdził, że nie jest nadużyciem pozycji dominującej zachowanie się dominanta odpowiadające zachowaniu się racjonalnego przedsiębiorcy na konkurencyjnym rynku. W modelu takiego zachowania się, nie leży jednak, zdaniem Sądu, tworzenie cen w oparciu o model matematyczny, opierający się na średnim krajowym wzroście cen energii, wzroście cen w budownictwie i wzroście płac. Po pierwsze, w warunkach rynkowych przedsiębiorca nie zawsze ma możliwość przenoszenia pełnego wzrostu kosztów zewnętrznych do ceny produktu z uwagi na bariery popytowe. Po wtóre, Spółka działa na rynku lokalnym, a zatem na poziom jej kosztów wpływają lokalne zmiany cen i poziomu wynagrodzeń, a nie średnie krajowe. Średnia krajowa, z definicji, powstaje przez uśrednienie ruchu cen i wysokości płac na równych rynkach produktowych i geograficznych. Jeśli zatem np. średnio w kraju następuje wzrost cen w budownictwie to nie oznacza to, że ceny te rosną w tym samym stopniu również na terenie, na którym prowadzi działalność Spółka.

Spółka w okresie poprzedzającym wejście w życie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków prowadziła działalność polegającą na dostarczaniu wody i odprowadzaniu ścieków z gospodarstw domowych ze stratą. Działalność ta była prowadzona z ujemnym wynikiem finansowym w zakresie usług

świadczonych dla gospodarstw domowych. Dostawa wody i odprowadzanie ścieków dla odbiorców z kategorii działalność gospodarcza i pozostali odbiorcy odbywała się bez strat, a zysk z tej działalności w 2001r. sięgał w poszczególnych kwartałach 2001r. nawet (...)% (karty nr 1281-1283). W tym miejscu zauważyć trzeba, że we wspomnianym okresie dostawa wody i odprowadzanie ścieków, ze względów społecznych, realizowane było dla gospodarstw domowych po cenach, które nie odpowiadały kosztom ponoszonym przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne. Istotne było utrzymywanie cen dla gospodarstw domowych na niskim poziomie. Przedsiębiorstwa były zatem zmuszone finansować ten zakres działalności z przychodów uzyskiwanych z innych źródeł, np. z usług świadczonych dla przedsiębiorstw. Często działalność przedsiębiorstw polegająca na dostawach wody i odprowadzaniu ścieków była również dotowana przez gminy. Ten stan rzeczy utrzymywał się w okresie poprzedzającym wejście w życie przepisów w/w ustawy, a straty przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych na działalności związanej ze świadczeniem usług dla gospodarstw domowych w tym okresie były zjawiskiem powszechnym. Sytuacja ta znajdowała również oparcie w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1996r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zasad ustalania opłat za wodę i wprowadzanie ścieków (Dz.U. z 1996r. Nr 151, poz. 716 z późn. zm.), które obowiązywało do dnia 31.12.2001r. Zgodnie z §2b tego rozporządzenia wysokość opłat za wodę i za ścieki mogła być zróżnicowana dla gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców, w przypadku wystąpienia udokumentowanej różnicy kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych. Przy czym do kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń zaliczało się zgodnie z §3 ust. 2a w/w rozporządzenia: koszty nabycia, poboru i uzdatniania wody, koszty oczyszczania ścieków i odprowadzania ich do odbiornika, koszty konserwacji i remontów, koszty amortyzacji lub wartość umorzenia, bankowe odsetki od kredytów przeznaczonych na wymianę zużytych bądź modernizację istniejących urządzeń, z wyjątkiem tych, które zwiększają wartość początkową środka trwałego.

Tymczasem Spółka dążąc do wyeliminowania strat na działalności związanej z odprowadzaniem ścieków z gospodarstw domowych w 2001r. podwyższała ceny co kwartał. Podniosła również w trakcie tego roku cenę za dostawę wody do tej kategorii odbiorców. W efekcie w ciągu jednego roku Spółka obniżyła poziom strat z -(...)% do -(...)% na odprowadzaniu ścieków od gospodarstw domowych zaliczanych do grupy I oraz z -(...)% do -(...)% na odprowadzaniu ścieków od gospodarstw domowych zaliczanych do grupy II (karta nr 1280). W zakresie dostaw wody do gospodarstw domowych strata zmniejszyła się z -(...)% do -(...)% (karta nr 1283). Tak znaczne obniżenie poziomu strat w trakcie jednego roku, zważywszy, że w okresie poprzedzającym wejście w życie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwa ze względów społecznych dostarczały wodę i odprowadzały ścieki od tych odbiorców po cenach nie pokrywających kosztów, nie może zostać ocenione pozytywnie ponieważ naruszyło interesy ekonomiczne gospodarstw domowych.

Zamiarem Spółki było niedopuszczenie do obniżenia cen poniżej ustalonych w załączniku nr 4 do *Umowy o współpracy* wprowadzającej do stosowania wzór na ustalanie cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków (karta nr 340). Jednocześnie Spółka nie posługiwała się rzeczywistymi kosztami przy ustalaniu tych cen, co uniemożliwiało dokonywanie kontroli cen ustalanych na 2001r. Natomiast koszty inwestycji Spółka w całości uwzględniła w cenach obowiązujących w 2001r.

Zaznaczyć trzeba, że aktualnie obowiązująca ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wprowadzając zasady ustalania taryf przyjęła, że taryfę określa się na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców. Podobnie ceny i stawki opłat są różnicowane dla poszczególnych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (art. 20 w/w ustawy). Oprócz tego

przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ustalając niezbędne przychody, uwzględnia koszty wynikające z planowanych wydatków inwestycyjnych na podstawie wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, opracowywanych przez to przedsiębiorstwo. Plany inwestycyjne opracowywane są zatem co najmniej na kilka lat, a koszty realizacji inwestycji przenoszone są w cenie na odbiorców stopniowo wraz z realizacją poszczególnych etapów tych inwestycji. W tym kontekście trudno zaakceptować działanie Spółki zmierzające do przeniesienia kosztów inwestycji w cenie w ciągu 1 roku na odbiorców.

Dokonując oceny zachowania Spółki w świetle postawionego zarzutu podnieść trzeba, iż Spółka działając w zmieniającym się otoczeniu powinna analizować oraz przewidywać zmieniające się prawne, społeczne i gospodarcze elementy makrootoczenia. W warunkach konkurencji musiałaby bowiem przewidywać zmieniające się warunki działania i zabezpieczyć się przed skutkami np. zobowiązania jej do płacenia podatku od nieruchomości, z którego wcześniej była zwolniona. Stwierdzić należy, iż przedsiębiorca działający na konkurencyjnym rynku stara się utrzymywać ceny na niezmiennym poziomie porównywalnym z cenami konkurentów, gdyż w przeciwnym razie narazi się na utratę klientów, którzy wybiorą korzystniejszą dla nich ofertę cenową konkurenta. Tymczasem Spółka korzystając ze swej silnej pozycji na rynku nie przeprowadziła analizy w celu ustalenia, czy uzyskiwane przez nią przychody pozwalają jej na pokrycie pojawiających się nowych kosztów, nie sporządziła kalkulacji cen. Do ustalania wysokości cen wykorzystywała natomiast wzór matematyczny, którego zastosowanie miało zapewnić jej osiągnięcie rentowności na z góry ustalonym poziomie. Mając na uwadze, iż Spółka do ustalania cen stosowała metodę oderwaną od mechanizmów rynkowych, uznać należy, iż cena będąca wynikiem zastosowania tej metody miała nieuczciwy charakter.

Tym samym spełnione zostały przesłanki z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pozwalające na stwierdzenie, iż Spółka stosowała zarzucaną jej praktykę ograniczającą konkurencję.

W tym miejscu należy podnieść, iż narzucanie cen nieuczciwych jest penalizowane od dnia 01.04.2001r., tj. od daty wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zawierającej w art. 8 ust. 2 pkt 1 definicję zakazanej praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich. Ustawa z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów, obowiązująca w dacie wszczęcia postępowania, w art. 7 ust. 1 pkt 3 penalizowała wyłącznie pobieranie cen nadmiernie wygórowanych. Mając na uwadze, iż narzucanie cen nieuczciwych stanowi praktykę ograniczającą konkurencję od dnia 01.04.2001r., tą datę należy wskazać jako termin początkowy stosowania przez Spółkę praktyki polegającej na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych.

W toku przedmiotowego postępowania antymonopolowego ustalono, że Spółka pobierała ceny za dostawę wody i odprowadzanie ścieków w wysokości kwestionowanej przez Spółdzielnię do dnia 31.12.2001r. (karty nr 861, 947). Fakt zaprzestania z dniem 01.01.2002r. pobierania przez Spółkę cen będących przedmiotem oceny w ramach niniejszego postępowania antymonopolowego świadczy o tym, iż zaistniały podstawy do stwierdzenia zaniechania stosowania przez nią praktyki ograniczającej konkurencję stosownie do art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakazy określone w art. 8 wydaje się decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Stąd orzeczono jak w punkcie I.1 sentencji decyzji.

I.2 W ramach postawionych zarzutów Spółdzielnia zarzuciła Spółce nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jak to podnoszono powyżej postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte pod rządami ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów i było kontynuowane po wejściu w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w konsekwencji w toku postępowania zmieniła się kwalifikacja prawna zarzucanego czynu z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów, na art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Mając powyższe na uwadze podkreślić należy, iż w każdym z w/w przepisów zawarty jest zakaz stosowania ceny nadmiernie wygórowanej. W konsekwencji możemy mówić o kontynuacji ustawodawstwa w zakresie penalizowania stosowania ceny nadmiernie wygórowanej.

W uzasadnieniu punktu I sentencji decyzji ustalono, że Spółka zajmuje pozycję dominującą na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków i tym samym spełniona została podstawowa przesłanka zaistnienia praktyki ograniczającej konkurencję. Do stwierdzenia stosowania przez Spółkę zarzucanej praktyki ograniczającej konkurencję, obok wykazania, iż posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, konieczne jest udowodnienie spełnienia przesłanek wynikających z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do których należą:

- bezpośrednie narzucanie cen oraz
- nadmiernie wygórowany charakter tych cen.

W uzasadnieniu punktu I sentencji decyzji wykazano, iż Spółka narzucała swoim odbiorcom, w tym Spółdzielni, ceny za dostawę wody i odprowadzanie ścieków. W okolicznościach sprawy spełniona została zatem pierwsza z w/w przesłanek.

Analizując drugą z w/w przesłanek stwierdzić należy, iż pojęcie ceny nadmiernie wygórowanej jest mało precyzyjne i może być różnie definiowane. Niemniej zarówno w orzecznictwie, jaki w doktrynie przyjmuje się, że przez cenę nadmiernie wygórowaną w świetle art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy należy rozumieć cenę narzuconą nabywcy przez podmiot posiadający pozycję dominującą, z racji posiadania siły rynkowej, rażąco zawyżoną w stosunku do wartości świadczenia, której odbiorca nie zaakceptowałby w przypadku posiadania przez podmiot dominujący konkurencji. Cena taka w sposób istotny narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń stron umowy określoną w art. 487 § 2 k.c.

Doktryna i praktyka sądowa są zgodne co do tego, iż przy definiowaniu ceny nadmiernie wygórowanej, w celu wyeliminowania błędów w ocenie, należy posługiwać się dwojakiego rodzaju kryteriami. Pierwsze z nich związane są z analizą kosztową działalności gospodarczej przedsiębiorcy. Wyróżnia się tu kryteria odnoszące się do kosztów własnych przedsiębiorcy wynikających z kalkulacji ceny towaru, wielkości zysku w cenie jednostkowej, rentowności rozumianej jako stosunek zysku do kosztów własnych. Drugie powstają z porównania cen występujących na rynku właściwym z cenami potencjalnych konkurentów przedsiębiorcy na innych rynkach (tzw. analiza porównawcza cen). Jeżeli w wyniku zastosowania tych kryteriów okaże się, że badana cena istotnie narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń kontrahentów, gdyż jest rażąco zawyżona w stosunku do wartości świadczenia oferowanego przez dominującego na rynku przedsiębiorcę, to należy przyjąć, iż mamy do czynienia z ceną nadmiernie wygórowaną w rozumieniu art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20.11.2003r. sygn. akt XVII Ama 121/03, wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 14.06.2005r. sygn. akt VI ACa 93/05).

W toku postępowania Spółka przedstawiła wynikowe kalkulacje poszczególnych cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków obowiązujących w 2001r. dla odbiorców usług z kategorii gospodarstwa domowe z terenu Bielska-Białej (karty nr 1283, 1280).

Z kalkulacji cen za wodę wynika, że działalność wodociągowa Spółki w 2001r. na tym obszarze była nierentowna (-...%) i nie przynosiła żadnego zysku. W pierwszym kwartale przy stawce 1,51 zł/m³ wody Spółka na każdym m³ wody ponosiła stratę wynoszącą -(...) zł, innymi słowy do każdego m³ wody Spółka dopłacała (...) zł. Po podwyższeniu stawki w II kwartale do 1,68 zł/m³ sytuacja się poprawiła, ale w dalszym ciągu Spółka osiągała stratę (na każdym m³ wody -(...) zł), a jej działalność była nierentowna (-...%).

Działalność kanalizacyjna Spółki w 2001r. również była nierentowna. W związku z odprowadzaniem ścieków od dostawców z grupy I Spółka na każdym m³ ponosiła straty. Przy cenie 1,77 zł/m³ strata sięgała -(...) zł/m³, przy cenie 1,98 zł/m³ strata wyniosła -(...) zł, przy cenie 2,11 zł/m³ strata kształtowała się na poziomie -(...) zł/m³, a przy cenie 2,27 zł/m³ wyniosła -(...) zł/m³. Rentowność w kolejnych kwartałach 2001r. przy w/w cenach wynosiła - (...)% , -(...)%, -(...)%, -(...)%

Stawki opłat za odprowadzanie ścieków od gospodarstw domowych zaliczanych do grupy II również, nie zagwarantowały Spółce zysku. Przy cenach obowiązujących w kolejnych kwartałach 2001r.: 1,50 zł/m³, 1,71 zł/m³, 1,84 zł/m³ i 2,00 zł/m³, Spółka poniosła stratę odpowiednio w wysokości: -(...) zł/m³, -(...) zł/m³, -(...) zł/m³, -(...) zł/m³. Rentowność na działalności kanalizacyjnej związanej z odprowadzaniem ścieków od tej grupy dostawców w IV kwartale 2001r., a więc wówczas gdy obowiązywała cena 2,00 zł/m³, wynosiła - (...)%.

Działalność kanalizacyjna związana z odprowadzaniem wód opadowych (kanalizacja deszczowa) stanowiła marginalną działalność Spółki. Spółka w 2001r. odebrała zaledwie (...) m³ wód opadowych. Ani opłata za odprowadzanie wód opadowych obowiązująca w I kwartale wysokości 0,88 zł/m³, ani opłata stosowana od II kwartału w wysokości 1,76 zł/m³ nie przyniosły Spółce zysku. Działalność ta była wysoce nierentowna (karta nr 1280).

W tych okolicznościach należy stwierdzić, iż mimo stopniowego podwyższania cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków w 2001r. Spółka stosowała taryfy, które nie bilansowały kosztów prowadzonej działalności, co prowadziło do strat finansowych na terenie miasta Bielsko-Biała. W wymienionym okresie Spółka i na działalności wodociągowej, i na działalności kanalizacyjnej nie tylko nie osiągała żadnego zysku, ale ponosiła znaczne straty i kolejne podwyżki nie pozwoliły na ich wyeliminowanie, a jedynie na obniżenie (karty nr 1280, 1283).

W tym miejscu należy podkreślić, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wyrok z dnia 24.04.2002r. sygn. akt XVII Ama 73/01), w gospodarce rynkowej, usługi komunalne są „towarem” jak każdy inny. Ich cena musi więc pokrywać koszty, a ponadto umożliwiać osiąganie zysku. Osiąganie zysku przez podmiot gospodarczy jest warunkiem utrzymania się na rynku, gdyż umożliwia rozwój. Nie można zatem oczekiwać od podmiotu świadczącego takie usługi, aby dobrowolnie rezygnował z zysku w części lub całości. W powyższym orzeczeniu Sąd stwierdził również m.in., iż osiągnięty przez przedsiębiorcę 16% zysk jednostkowy na sprzedaży wody nie jest wcale zyskiem nadmiernym. Jak podniesiono powyżej Spółka ani na działalności wodociągowej, ani na działalności kanalizacyjnej w 2001r. na terenie Bielska-Białej nie osiągała jakiegokolwiek zysku, a wręcz przeciwnie – prowadziła tą działalność ze stratą. Mając na uwadze powyższe nie można przypisać jej pobierania w 2001r. nadmierne wygórowanych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych.

Niekorzystnym zjawiskiem dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych jest ciągle malejąca sprzedaż. Koszty stałe takie, jak np. amortyzacja lub podatki, stanowią istotny procent w ogólnej strukturze kosztów i mają znaczny wpływ na końcową cenę za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków. W przypadku spadającej sprzedaży udział tych kosztów w cenie jednostkowej jest coraz większy. Zjawisko to jest niezależne od działań

przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Nie bez znaczenia zatem w okolicznościach sprawy jest również spadkowy trend sprzedaży w zakresie wody, z którym Spółka musiała się liczyć w ramach prowadzonej działalności. Zakup wody przez odbiorców w 2001r. spadł w porównaniu do 2000r. o ok. 6,6 %. Spadkowy trend sprzedaży dotyczył również odbioru ścieków. Ilość odebranych ścieków w 2001r. od grupy I dostawców z kategorii gospodarstwa domowe spadła w stosunku do 2000r. o ok. 7 %, a od grupy II o ok. 5,4 %. Podnieść trzeba, że spadek zapotrzebowania na wodę i spadek ilości odbieranych ścieków powodują, iż pomimo działań Spółki zmierzających do racjonalizacji kosztów, wzrastają jednostkowe koszty przypadające na 1 m³ sprzedawanej wody i odprowadzanych ścieków.

Stosowanie wyłącznie kryteriów kosztowych przy badaniu możliwości stosowania przez Spółkę cen nadmiernie wygórowanych nie byłoby miarodajne, gdyż podmiot o pozycji dominującej nie poddawany konfrontacji ze strony konkurentów ma łatwą możliwość wkalkulowania do ceny nieuzasadnionych kosztów działalności, co nie zawsze łatwo udaje się odkryć. Dlatego, chociaż istotne dla ustalania opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków są kryteria kosztowe, to jednak Organ Antymonopolowy dodatkowo dokonał porównania cen stosowanych przez Spółkę z cenami innych przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych prowadzących w 2001r. działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na innych, porównywalnych rynkach.

W świetle orzecznictwa Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów metoda porównawcza jest zasadna i obiektywna. Metoda kosztowa niesie bowiem ze sobą możliwości manipulowania kalkulacją, przez wliczenie w cenę wody pozornych kosztów działalności (zob. wyrok z dnia 02.04.2003r. sygn. akt XVII Ama 41/02, wyrok z dnia 30.06.2005r. sygn. akt XVII Ama 24/04). Wszelkie porównywanie stosowanych cen ma sens wyłącznie wtedy, gdy porównywalne są również warunki działania przedsiębiorców (zob. wyrok w/w Sądu z dnia 25.08.2004r. sygn. akt Ama 91/03).

Jakkolwiek Spółka przesłała opracowany przez Izbę Gospodarczą „Wodociągi Polskie” wykaz opłat za wodę i ścieki według danych na dzień 01.05.2001r. jako uzupełnienie zebranej w sprawie dokumentacji (karta nr 467) na okoliczność opłat pobieranych przez inne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, stwierdzając przy tym, że z porównania z innymi przedsiębiorcami z województwa śląskiego opłaty dla gospodarstw domowych pobierane przez nią należą do najniższych, to w celu dokonania oceny wysokości opłaty za wodę pobieranej przez Spółkę w 2001r. Organ Antymonopolowy postanowił przeprowadzić własne badanie w ramach, którego zwrócił się o informacje do przedsiębiorstw działających na terenie gmin o liczbie mieszkańców od 100 do 255 tys., tj. o liczbie mieszkańców zbliżonej do liczby mieszkańców Bielska-Białej.

Uzyskane informacje o wysokości cen za dostawę wody przedstawiają poniższe tabele. Ponieważ Spółka w 2001r. stosowała dwie stawki ceny za dostawę wody do gospodarstw domowych: w I kwartale – 1,51 zł/m³ i przez pozostałą część roku - 1,68 zł/m³, porównano obie ceny, w Tabeli 1 - cenę z I kwartału, a w Tabeli 2 – cenę obowiązującą w II, III i IV kwartale 2001r.

Tabela 1. Ceny netto za dostawę wody do gospodarstw domowych obowiązujące w 2001r. pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki w I kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Słupsk	Słupsk	0,86	56,95
PWiK Sp. z o.o.	Koszalin	1,10	72,85
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,20	79,47
Wodociągi Miejskie	Radom	1,25	82,78
Wodociągi i Kanalizacja	Opole	1,33	88,08

Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,35	89,40
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,37	90,73
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,37	90,73
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,39	92,05
ZWiK	Zielona Góra	1,44	95,36
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,45 ²	96,03
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	1,48	98,01
AQUA	Bielsko-Biała	1,51¹	100,00
EPWiK Sp. z o.o.	Elbląg	1,60	105,96
PWiK SA	Częstochowa	1,71	113,25
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	1,73	114,57
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,87	125,17
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	1,90	125,83
Wodociągi Płockie	Płocki	2,08	137,75
średnia cena		1,47	97,56

¹ cena obowiązująca w I kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

Tabela 2. Ceny netto za dostawę wody do gospodarstw domowych obowiązujące w 2001r. pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki w II, III i IV kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m ³	% ceny AQUA
Wodociągi Słupsk	Słupsk	0,86	51,19
PWiK Sp. z o.o.	Koszalin	1,10	65,48
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,20	71,43
Wodociągi Miejskie	Radom	1,25	74,40
Wodociągi i Kanalizacja	Opole	1,33	79,17
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,35	80,36
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,37	81,55
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,37	81,55
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,39	82,74
ZWiK	Zielona Góra	1,44	85,71
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	1,48	88,10
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,58 ²	94,05
EPWiK Sp. z o.o.	Elbląg	1,60	95,24
AQUA	Bielsko-Biała	1,68¹	100,00
PWiK SA	Częstochowa	1,71	101,79
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	1,73	102,98
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,87	112,50
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	1,90	113,10
Wodociągi Płockie	Płocki	2,08	123,81
średnia cena		1,49	88,63

¹ cena obowiązująca w II, III i IV kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w IV kwartale 2001r.

Z analizy danych zawartych w Tabeli 1 i Tabeli 2 wynika, iż cena za dostawę wody do gospodarstw domowych stosowana przez Spółkę na terenie miasta Bielsko-Biała w 2001r. kształtowała się na średnim poziomie. W I kwartale 2001r. sześciu przedsiębiorców prowadzących analogiczną do Spółki działalność na porównywalnych rynkach pobierało za przedmiotową usługę wyższe opłaty, a w pozostałej części roku - pięciu. Ustalenie ceny za odprowadzanie ścieków w wysokości 1,51 zł/m³ netto, a następnie podwyższenie jej do 1,68 zł/m³ netto nie daje zatem żadnych podstaw do uznania pierwszej lub drugiej z w/w cen za nadmiernie wygórowaną.

Jak to wskazano w uzasadnieniu niniejszej decyzji, w części obejmującej stan faktyczny sprawy, w 2001r. Spółka dzieliła dostawców ścieków z kategorii gospodarstwa domowe na dwie grupy oraz stosowała 8 różnych stawek opłat dla gospodarstw domowych za odprowadzanie ścieków sanitarnych i 2 stawki za odprowadzanie wód opadowych. Grupę I w 2001r. obowiązywały następujące stawki opłat netto: I kwartał – 1,77 zł/m³, II kwartał – 1,98 zł/m³, III kwartał – 2,11 zł/m³, IV kwartał – 2,27 zł/m³. Grupa II wносиła następujące opłaty netto: I kwartał – 1,50 zł/m³, II kwartał – 1,71 zł/m³, III kwartał – 1,84 zł/m³, IV kwartał – 2,00 zł/m³. Dla tej grupy dostawców Spółka przewidziała również odrębną opłatę za odprowadzanie wód opadowych wynoszącą w I kwartale 2001r. 0,88 zł/m³, a w pozostałej części roku – 1,76 zł/m³. Poniżej dokonano porównania każdej z cen stosowanych przez Spółkę dla dostawców zaliczanych do grupy I (Tabele 7-10) oraz grupy II (Tabele 3-6). Nadmienić trzeba, że inne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie pobierały opłaty za odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji (karta nr 1446), w tym zakresie brak zatem możliwości porównania cen.

Tabela 3 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy II dostawców w I kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,05 ³	70,00
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	78,00
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	80,00
Koszalin	Koszalin	1,30	86,67
Elbląg	Elbląg	1,35	90,00
Opole	Opole	1,40	93,33
AQUA	Bielsko-Biała	1,50¹	100,00
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,65	110,00
PWiK SA	Częstochowa	1,72 ³	114,67
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73 ²	115,33
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	116,67
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	124,67
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	124,67
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	130,00
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	136,00
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	142,67
ZWiK	Zielona Góra	2,19	146,00
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	154,67
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	165,33
średnia cena		1,72	114,67

¹ cena obowiązująca w I kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w styczniu 2001r.

Tabela 4 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy II dostawców w II kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	68,42
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	70,18
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	74,27
Koszalin	Koszalin	1,30	76,02

Elbląg	Elbląg	1,35	78,95
Opole	Opole	1,40	81,87
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,65	96,49
AQUA	Bielsko-Biała	1,71¹	100,00
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73 ²	101,17
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	102,34
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	109,36
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	109,36
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	114,04
PWiK SA	Częstochowa	1,96 ³	114,62
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	119,30
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	125,15
ZWiK	Zielona Góra	2,19	128,07
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	135,67
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	145,03
średnia cena		1,76	102,65

¹ cena obowiązująca w II kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Tabela 5 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy II dostawców w III kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	63,59
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	65,22
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	69,02
Koszalin	Koszalin	1,30	70,65
Elbląg	Elbląg	1,35	73,37
Opole	Opole	1,40	76,09
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,65	89,67
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73 ²	94,02
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	95,11
AQUA	Bielsko-Biała	1,84¹	100,00
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	101,63
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	101,63
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	105,98
PWiK SA	Częstochowa	1,96 ³	106,52
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	110,87
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	116,30
ZWiK	Zielona Góra	2,19	119,02
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	126,09
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	134,78
średnia cena		1,76	95,77

¹ cena obowiązująca w III kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Tabela 6 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy II dostawców w IV kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	58,50

Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	60,00
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	63,50
Koszalin	Koszalin	1,30	65,00
Elbląg	Elbląg	1,35	67,50
Opole	Opole	1,40	70,00
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,65	82,50
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	87,50
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,86 ²	93,00
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	93,50
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	93,50
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	97,50
PWiK SA	Częstochowa	1,96 ³	98,00
AQUA	Bielsko-Biała	2,00¹	100,00
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	102,00
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	107,00
ZWiK	Zielona Góra	2,19	109,50
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	116,00
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	124,00
średnia cena		1,78	88,87

¹ cena obowiązująca w IV kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w IV kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Tabela 7 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy I dostawców w I kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m ³	% ceny AQUA
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,05 ³	59,32
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	66,10
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	67,80
PWiK Sp. z o.o.	Koszalin	1,30	73,45
EPWiK Sp. z o.o.	Elbląg	1,35	76,27
Wodociągi i Kanalizacja	Opole	1,40	79,10
MPWiK Sp. z o.o.	Rzeszów	1,65	93,22
PWiK SA	Częstochowa	1,72 ³	97,18
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73 ²	97,74
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	98,87
AQUA	Bielsko-Biała	1,77¹	100,00
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	105,65
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	105,65
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	110,17
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	115,25
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	120,90
ZWiK	Zielona Góra	2,19	123,73
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	131,07
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	140,11
średnia cena		1,73	97,98

¹ cena obowiązująca w I kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w styczniu 2001r.

Tabela 8 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy I dostawców w II kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	59,09
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	60,61
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	64,14
Koszalin	Koszalin	1,30	65,66
Elbląg	Elbląg	1,35	68,18
Opole	Opole	1,40	70,71
Rzeszów	Rzeszów	1,65	83,33
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73	87,37
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	88,38
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	94,44
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	94,44
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	98,48
PWiK SA	Częstochowa	1,963	98,99
AQUA	Bielsko-Biała	1,98¹	100,00
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	103,03
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	108,08
ZWiK	Zielona Góra	2,19	110,61
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	117,17
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	125,25
średnia cena		1,77	89,37

¹ cena obowiązująca w II kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Tabela 9 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy I dostawców w III kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	55,45
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	56,87
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	60,19
Koszalin	Koszalin	1,30	61,61
Elbląg	Elbląg	1,35	63,98
Opole	Opole	1,40	66,35
Rzeszów	Rzeszów	1,65	78,20
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,73 ²	81,99
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	82,94
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	88,63
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	88,63
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	92,42
PWiK SA	Częstochowa	1,96 ³	92,89
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	96,68
AQUA	Bielsko-Biała	2,11¹	100,00
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	101,42
ZWiK	Zielona Góra	2,19	103,79
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	109,95
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	117,54
średnia cena		1,78	84,18

¹ cena obowiązująca w III kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w I, II i III kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Tabela 10 – ceny netto za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych pobierane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w 2001r. w miastach o liczbie ludności od 100 do 255 tys. mieszkańców (w tym cena Spółki dla grupy I dostawców w IV kwartale 2001r.).

Przedsiębiorstwo	Miasto	zł/m³	% ceny AQUA
Wodociągi Kieleckie	Kielce	1,17	51,54
Wodociągi Miejskie	Radom	1,20	52,86
Toruńskie Wodociągi	Toruń	1,27 ³	55,95
Koszalin	Koszalin	1,30	57,27
Elbląg	Elbląg	1,35	59,47
Opole	Opole	1,40	61,67
Rzeszów	Rzeszów	1,65	72,69
Miejsie Wodociągi	Grudziądz	1,75	77,09
PWiK Sp. z o.o.	Olsztyn	1,86 ²	81,94
Wodociągi Słupsk	Słupsk	1,87	82,38
PWiK Sp. z o.o.	Włocławek	1,87	82,38
Tarnowskie Wodociągi	Tarnów	1,95	85,90
PWiK SA	Częstochowa	1,96 ³	86,34
Wodociągi Płockie	Płock	2,04	89,87
PWiK Sp. z o.o.	Gorzów Wielkopolski	2,14	94,27
ZWiK	Zielona Góra	2,19	96,48
AQUA	Bielsko-Biała	2,27¹	100,00
PWiK Sp. z o.o.	Gdynia	2,32	102,20
PWiK Sp. z o.o.	Kalisz	2,48	109,25
średnia cena		1,79	78,92

¹ cena obowiązująca w IV kwartale 2001r.

² cena obowiązująca w IV kwartale 2001r.

³ cena obowiązująca w 02-12.2001r.

Z analizy danych zawartych w tabelach wynika, iż ceny za odprowadzanie ścieków stosowane przez Spółkę w poszczególnych kwartałach 2001r. dla grupy II dostawców z kategorii gospodarstwa domowe na terenie miasta Bielsko-Biała kształtowały się na średnim poziomie. Nawet w przypadku najwyższej z cen, tj. ceny w wysokości 2,00 zł/m³ obowiązującej w IV kwartale, można wskazać pięciu przedsiębiorców prowadzących analogiczną do Spółki działalność na innych rynkach geograficznych, którzy w tym okresie pobierali ceny wyższe. W tych okolicznościach brak podstaw do twierdzenia, że którakolwiek z przedmiotowych cen była nadmiernie wygórowana.

Podobne wnioski wynikają z porównania cen obowiązujących w poszczególnych kwartałach dostawców ścieków z terenu Bielska-Białej zaliczanych do grupy I gospodarstw domowych. Cena pobierana przez Spółkę w I kwartale (1,77 zł/m³) tylko o 0,05 zł przekracza średnią cenę za odprowadzenie 1 m³ ścieków z tego okresu. Ceny z II i III (odpowiednio 1,98 zł/m³ i 2,11 zł/m³) kwartału w niewielkim stopniu przekraczają cenę średnią (odpowiednio o 0,21 zł i 0,33 zł). Zaś w odniesieniu do najwyższej z cen obowiązujących dostawców ścieków z grupy I, tj. ceny z IV kwartału 2001r. wynoszącej 2,27 zł/m³, podnieść trzeba, iż dwa spośród badanych przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w 2001r. pobierały cenę wyższą od tej ceny. Nie ma zatem żadnych podstaw do uznania którejkolwiek w/w cen za nadmiernie wygórowaną.

W tym miejscu należy zauważyć, iż fakt ustalenia cen za odprowadzanie ścieków na poziomie przekraczającym średnią cenę w danym kwartale 2001r. nie daje podstaw do uznania, że Spółka stosowała ceny nadmiernie wygórowane w rozumieniu art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z orzecznictwem dowodem na naruszenie wspomnianego przepisu przez Spółkę mogłoby być pobieranie na innych rynkach znacznie niższych cen przez jego potencjalnych konkurentów (zob. wyrok Sądu Antymonopolowego z

dnia 30.10.1996r. sygn. akt XVII Amr 43/96). Pamiętać jednak trzeba, że nawet relatywnie wysoka cena nie musi być ceną nadmiernie wygórowaną, bowiem kryterium rozstrzygającym o wyniku jej oceny jest relacja ceny do świadczenia, a nie do ceny stosowanej przez innych przedsiębiorców (zob. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24.04.2002r. sygn. akt XVII Ama 73/01).

Wyniki przeprowadzonej powyżej analizy kosztowej wskazują, iż ani ceny za dostawę wody, ani ceny za odprowadzanie ścieków, w tym za odprowadzanie wód opadowych, obowiązujące w 2001r. odbiorców z kategorii gospodarstwa domowe z terenu miasta Bielska-Białej, nie były nadmiernie wygórowane. Do takich samych wniosków prowadzi analiza porównawcza cen stosowanych przez Spółkę w 2001r. z cenami obowiązującymi na terenie innych gmin o porównywalnej liczbie mieszkańców. Z przesłanek wymaganych do stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów spełniona została jedynie przesłanka narzucania. Skoro nie można przypisać Spółce stosowania cen nadmiernie wygórowanych, nie została spełniona jedna z obligatoryjnych przesłanek wynikających z przyjętej podstawy prawnej zarzutów i tym samym zarzuty te należy uznać za nieuzasadnione.

Stąd należało orzec jak w punkcie I.2 sentencji.

II. Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Organ Antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W niniejszym postępowaniu zarówno Spółka (karty nr 686, 846), jak i Spółdzielnia były reprezentowane przez pełnomocników, przy czym Spółdzielnia wyznaczyła pełnomocnika po zakończeniu zbierania materiału dowodowego w sprawie (karta nr 1479). Organ Antymonopolowy, poinformował strony postępowania, iż w świetle art. 76 ustawy o ochronie konkurencji roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeżeli w terminie 7 dni od daty otrzymania tego pisma, strony nie złożą spisu kosztów albo wniosku o przyznanie kosztów według przepisów odrębnych (karta nr 1474). W określonym powyżej terminie pełnomocnik Spółki złożył wniosek o przyznanie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych (karta nr 1480). Spółdzielnia nie wniosła o zwrot kosztów.

Analizując sprawę kosztów poniesionych przez strony w niniejszym postępowaniu w pierwszej kolejności należy wskazać art. 70 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi, że w razie częściowego uwzględnienia żądań zawartych we wniosku o wszczęcie postępowania koszty poniesione przez strony będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Prezes Urzędu może jednak nałożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli wniosek drugiej strony nie został uwzględniony jedynie w nieznacznej części.

Żądania Spółdzielni sformułowane we wniosku o wszczęcie postępowania zostały tylko częściowo uznane za trafne. W punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji administracyjnej Organ Antymonopolowy uznał zarzut bezpośredniego narzucania nieuczciwych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych w 2001r. oparty na art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za zasadny. Natomiast drugi z postawionych zarzutów – zarzut bezpośredniego narzucania nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych w 2001r. - oparty na tej samej podstawie prawnej uznał za nieuzasadniony i w konsekwencji w punkcie I.2 nie stwierdził stosowania przez Spółkę praktyki ograniczającej konkurencję.

Jak wynika z powyższego, zarzuty Spółdzielni potwierdziły się częściowo, co znalazło wyraz w punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji administracyjnej, zaś w części okazały się bezzasadne (punkt I.2). Takie rozstrzygnięcie postawionych zarzutów uzasadnia wzajemne

zniesienie kosztów poniesionych przez strony w toku postępowania. Dlatego też zgodnie z art. 70 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, z racji tylko częściowego uwzględnienia żądań zawartych we wniosku, Organ Antymonopolowy postanowił o wzajemnym zniesieniu kosztów.

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 kodeksu postępowania cywilnego, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral